

Stimate domnule președinte al Academiei, Ionel Valentin Vlad

Sintagma INPUT/OUTPUT, (I/O), trebuie să-și găsească un echivalent în limba română pentru puțină literatura tehnică originală; în acest sens vă propun să supuneți forurilor în drept ale Academiei acreditarea formei EȘIRE pe lângă forma consacrată IEȘIRE. Mai mult, vă rog să observați și să reflectați la poziția permanent pasivă a Academiei în problemele lingvistice.

Secția de lingvistică nu este nici măcar reactivă, darmită proactivă, ea este pur și simplu absentă. De exemplu nici în DEX ediția 2016 lingviștii autori ai DEX-ului nu au auzit de cuvântul *cnez/cnezi*! Sau, mult mai rău, îl confundă cu *cneaz*! Oferițile dvs definiția acestuia din Dicționarul ASTRA din 1898-1904 (vol.III, pg 18) citată ma jos: „*Knezi*. Mulți susțin, că cuvântul *K*. e de origine slavică, pe când marele slavist Miklosich în »*Slawische Elemente im Magyarischen*« dice: *Die Abstammungen des Wortes Knez aus einem slavischen Etymon sind misslungen*«. Zehentmayr (*Lexicon etym. Vindobonae 1873*) deduce cuvântul *Knoz* din sanskritul: *gnās = genus, de neam, de unde și König*. Deci numirea *Knez* (*Chinez*), care la Români însemnează: *domn, duce, prefect, primar, etc.*, s e vede a fi foarte veche, și e o aparițiune frapantă, că instituțiunea *Knezilor* apare mai ântâiu la Români nu numai din ținuturile locuite de ei în dreapta și în stânga Dunării inferioare, dar exotic chiar și la cei din locurile laterale până unde au ajuns ei în migrațiunile lor. Anonimus Belae r. notarius (C. 44) ne spune, că Maghiarii la venirea lor în secl. IX bătându-se cu Glad la Timis, din armata acestuia compusă din Cumani, Bulgari și Blachi au cădut trei *Knezi* ai Bulgarilor, va se dică din contingentul ce l-a dat imperiul Bulgaro-Vlach, Bodinus regele bulgaro-vlach la 1080 ocupând Serbia, Rascia și Bosnia, pe unde locuiau și Vlachi (*Valachia maior et minor*), în locul zupanilor sârbi, le-a impus *Knezi*, de unde mai târziu și domnitorii de acolo s'au numit *Knezi* (Fejer C. D. IV v. I, 36). Până și în părțile panonice, pe unde locuiau pastores Romanorum numiți Vlachi, s. e. în Zala, aflăm pe un Caenez Petru la 1157 (Fejer C. D. II, 90). La Valachii din Moravia întâmpinăm *Knezi* cu semnificarea de preoți. (Bernolak lexic. slav.) Chiar și în satele valache din ținutul Sambor în Galiția a trecut titulatura de *Knezi* (jure et consuetudine Valachorum, 1387, până 1569), asemenea și la Români imigrați în părțile Ungariei superioare aflăm urme de *Knezi* Olahoruru nostrorum : de Bereg, de Saros, de Szepes, de Kraina (dipl. Elisabeth. de a. 1387). Dar mai pronunțate și mai compacte au fost *Kneziatele* din banatul Severinului în legătură cu cele din țeara Hațegului, Hunedoara, Deva, etc. Regele Bela IV în 1247 confere Ioaniților toată țeara de Zeurino cum *Kenezatibus Ioannis et Farkas usque ad fluvium Olt, excepta terra: Kenezatus Lynoy Waivodae quam Olahis reliquimus, etc.* In banatul Timișian aflăm cele opt Districte ale *Knezilor* Valachi, cari aveau universitatea lor în Caransebeș, și au obținut privilegiul din 1457, că ei să se administreze autonom, jure valachice, juxta consuetudinem și antiquam Valachorum, etc. Asemenea aflăm o mulțime de *Knezi* ereditari în districtele valache Hatzeg, Hunyad, Deva, etc., cu universitatea lor în Hațeg, *Knezii* Kendet și Roman de Lupșa 1383, Zanislo de Zathmar 1383, Stanislau de Barczanfalva 1326, Stan de Ozon din Marmația, etc. *Knezii* aceștia Români la început aveau posesiunile lor ereditare și erau prefecți administrativi și judiciari ai districtelor românesci, și primari ai comunelor unde locuiau; pentru susținerea ordinii la adunările și la ceremoniile lor aveau Crainicii lor. Mai târziu cu deosebire începând din secl. XV *Knezii* trebuiau să-și câștige diplome nobile, și cei din funcțiuni mai înalte se treacă mai, ântâiu la catolicism, sau mai târziu prin sec. XVI până XVII la reformațiune, prin ceea ce cei mai mulți *Knezi* s'au pierdut pentru români, și instituțiunea avitică de *Knezi* devalvând, mai pe urmă nu mai avea altă însemnătate decât de primari comunali, sau de îngrijitori de curțile domnesci. Așa Ursu de Olahfalu 1301 și Ioan de Bereonk 1462 în Secuime, așa convențiunea între *Knezii* români și capitulul din Oradea mare 1370, *Knezii* din 1456 cari conturbau posesiunile Sașilor, Pele *Knez* de Glimboca 1568, Opra *Knez* de Siliste 1575, etc. se ved a fi fost numai primari comunali; dar din acești din urmă dintre Sași se vede reminescenta, că înainte de colonizarea Sașilor ținuturile lor erau administrate de *Knezi* analogi celor din Hațeg și Severin. Numai țeara Făgărașului face excepțiune, unde în locul *Knezilor* figurează boeronatele cu asemenea întocmiri, ceea ce nu se poate explica altcum, decât că țeara, ducatul Făgărașului aparținând timp îndelungat de Valachia, a primit instituțiunile sociale dela aceasta. In imperiul bulgaro-român instituțiunea *Knezilor* fiind comună ambelor naționalități bulgare și române, de aci cu religiunea ortodoxă și cu literatura paleo-slavică a trecut la Ruși și la Poloni, unde *Kniaz* însemnează un principe. (Lit. I. cav. de Pușcariu: *Familiele nobile române.*) [I. c. d. P.]”

Asta ca să nu mai amintim de etimologia cuvântului *neam* pe care, după autorii DEX-ului, l-am împrumutat din maghiară, numai că *Dicționarul istorico-etimologic al limbii maghiare*, Ed. Academiei Ungare, 1970, în vol.II, la pg. 1034, scrie că *nyám* apare în texte maghiare prima dată la finele secolului al XIX-lea și provine din română. În română cuvântul *neam* apare în Noul Testament de la Bălgrad, la Miron Costin, la Neculce, la Antim Ivireanu, Gheorghe Șincai (1754-1816), ș.a. Și cât de ridicol trebuie să fii ca să înghiți gogomănia DEX-ului Cihacului după care etimologia românescului *neam* vine din ungurescul *nem*, pentru că asta susține DEX-ul!

Domnule președinte, nu poți face lingvistică dacă nu știi cât decât istoria poporului de a cărui limbă te ocupi. Reciproca este la fel de adevărată. Nu întâmplător cea mai bună *Etnogeneză a românilor* nu a scris-o un istoric, ci un lingvist!!! Dar ce lingvist! V-am scris acestea cu durere, dar este mai important să vedeți ce mari probleme aveți în această secțiune a Academiei, și cât de neatinși de spiritul cercetării sunt membri ei. Octavian Căpățină, 12.11.2016